

Domovská stránka>Podanie na súd>Právne systémy – na úrovni EÚ a členských štátov>Vnútroštátne všeobecné súdy

Vnútroštátne všeobecné súdy

Portugalsko

V tejto časti sa uvádzajú informácie o organizácii všeobecných súdov v Portugalsku.

Organizácia všeobecných súdov

Okrem ústavného súdu (*Tribunal Constitucional*), ktorý je konkrétne zodpovedný za výkon spravodlivosti v ústavných veciach, existujú v Portugalsku tieto kategórie súdov:

Najvyšší súdny dvor (*Supremo Tribunal de Justiça*) a súdy prvého a druhého stupňa,
Najvyšší správny súd (*Supremo Tribunal Administrativo*) a iné administratívne a daňové súdy,
Dvor audítorov (*Tribunal de Contas*).

Existovať môžu aj námorné súdy (*tribunais marítimos*), arbitrážne (*tribunais arbitrais*) a zmierovacie súdy (*juílgados de paz*).

V zákone sú ustanovené prípady a spôsoby, keď uvedené súdy môžu predstavovať samostatne alebo spoločne kompetenčný súd (*Tribunal dos Conflitos* – súd, ktorý sa zaoberá spormi v oblasti právomoci).

Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia týkajúce sa vojenských súdov (*tribunais militares*), ktoré môžu byť zriadené počas vojnového obdobia, je zakázaná existencia súdov, ktoré majú výlučnú právomoc rozhodovať o niektorých kategóriách trestných činov.

Súdy

Najvyšší súdny dvor

Najvyšší súdny dvor je najvyšší orgán v hierarchii súdov bez toho, aby bola dotknutá právomoc ústavného súdu. Pozostáva zo senátov, ktoré rozhodujú v občianskych, trestných a sociálnych veciach.

Sídlí v Lisabone a má právomoc nad celým územím Portugalska.

Najvyšší súdny dvor pracuje pod vedením predsedu (predsedajúci sudca) a zasadá v pléne (zloženom zo všetkých sudcov, ktorí tvoria jednotlivé senáty), v špecializovaných komorách a v senátoch.

Najvyšší súdny dvor okrem zákonom stanovených výnimiek rozhoduje len o právnych otázkach.

Odvolacie súdy

Odvolacie súdy (*tribunais da relação*) sú spravidla súdy druhého stupňa.

Odvolacie súdy v súčasnosti sídlia v týchto mestách: Lisabon, Porto, Coimbra, Évora a Guimarães. Pôsobia pod vedením predsedu (predsedajúci sudca) a zasadaajú v pléne, ako aj v senátoch.

Odvolacie súdy majú senáty pre občianske, trestné, sociálne veci, veci týkajúce sa rodiny a mládeže, obchodu, duševného vlastníctva a hospodárskej súťaže, regulácie a dohľadu. Existencia senátov pre sociálne veci, veci týkajúce sa rodiny a mládeže, obchodu, duševného vlastníctva a hospodárskej súťaže, regulácie a dohľadu bude závisieť od množstva a náročnosti potrebnej práce. Zriadené sú na príkaz najvyššej súdnej rady na základe návrhu predsedu príslušného odvolacieho súdu.

Súdy prvého stupňa (*Tribunais judiciais de 1.ª Instância*)

Súdy prvého stupňa sú spravidla okresné súdy (*tribunais de comarca*). Majú právomoc vo všetkých záležitostiach, ktoré nie sú pridelené iným súdom.

Okresné súdy majú všeobecnú a špecializovanú právomoc.

Okresné súdy sú rozdelené do senátov so špecializovanou alebo všeobecnou právomocou, ako aj do miestnych „satelitných“ senátov. Senáty sú pomenované podľa typu konania, s ktorým sa zaoberajú a názvu obce, kde sú situované.

Zriadené môžu byť tieto senáty:

- ústredné občianske (*Central civil*);
- miestne občianske (*Local civil*);
- ústredné trestné (*Central criminal*);
- miestne trestné (*Local criminal*);
- miestne priestupkové (*Local de pequena criminalidade*);
- trestné vyšetrovanie (*Instrução criminal*);
- rodina a mládež (*Família e menores*);
- zamestnanosť (*Trabalho*);
- obchodné (*Comércio*);
- exekučné (*Execução*).

Súdy prvého stupňa pracujú v závislosti od prípadu buď so samosudcami, plénami alebo plénom a porotou. Každý okresný súd má predsedu s právomocou na zastupovanie a vedenie, riadenie prípadov, administratívne a funkčné riadenie.

Ak na tom istom súde alebo senáte pracuje viac než päť sudcov, predseda súdu môže po vypočutí iných sudcov navrhnúť najvyššej súdnej rade vymenovanie koordinujúceho súdneho sudcu (*magistrado judicial coordenador*) pre jeden alebo viac senátov po predchádzajúcom súhlase príslušného sudcu. Koordinujúci súdny sudca vykonáva pod vedením predsedu súdu úlohy, ktorými ho tento sudca poveril, bez toho, aby bola dotknutá jeho právo postúpiť prípad na vyšší súd (*avocação*) a musí vysvetliť svoju prácu, kedykoľvek ho k tomu vyzve predsedajúci sudca.

Správne a daňové súdy

Správne a daňové súdy majú právomoc rozhodovať o žalobách a odvolaniach týkajúcich sa riešenia sporov vyplývajúcich z právnych vzťahov v správnych a daňových veciach. Správne a daňové súdy:

- najvyšší správny súd;
- ústredné správne súdy;
- okresné správne súdy;
- daňové súdy.

Najvyšší správny súd

Najvyšší správny súd je najvyšší orgán v hierarchii správnych a daňových súdov bez toho, aby bola dotknutá právomoc ústavného súdu.

Sídlí v Lisabone a má právomoc nad celým územím Portugalska.

Najvyšší správny súd pozostáva zo senátu pre správne spory a zo senátu pre daňové spory. Jeho hlavnou úlohou je rozhodovať o odvolaniach proti rozsudkom vyneseným ústrednými správnymi súdmi.

Najvyšší správny súd pracuje pod vedením predsedu (predsedajúci sudca), ktorému pomáhajú traja podpredsedovia.

V závislosti od prejednávaneho prípadu súd rozhoduje v pléne, v plnom zložení pre každý senát alebo v senáte. Právne otázky sa skúmajú len v pléne alebo plnom zložení pre každý senát.

Ústredné správne súdy

Ústredné správne súdy sú spravidla súdy druhého stupňa so správnu právomocou. V súčasnosti existujú dva ústredné správne súdy (severný a južný).

Ich hlavnou úlohou je rozhodovať o odvolaniach proti rozhodnutiam okresných správnych súdov a daňových súdov.

Každý ústredný správny súd pozostáva zo senátu pre správne spory a zo senátu pre daňové spory.

Ústredné správne súdy pracujú pod vedením predsedu (predsedajúci sudca), ktorému pomáhajú dvaja podpredsedovia.

Ústredné správne súdy skúmajú skutkové okolnosti a právne otázky.

Okresné správne súdy

Sú to súdy prvého stupňa, ktorých hlavnou úlohou je rozhodovať v sporoch týkajúcich sa správnych a daňových veciach. Môžu fungovať samostatne, pod názvom okresné správne súdy alebo daňové súdy alebo spoločne pod názvom správny a daňový súd.

Pracujú pod vedením predsedu, ktorý je menovaný na päťročné funkčné obdobie radou CSTAF (*Conselho Superior dos Tribunais Administrativos e Fiscais* – Najvyššia rada pre správne a daňové súdy).

Týmto súdom spravidla predsedá samosudca, ale v zákone sa uvádza, že v niektorých prípadoch tomu môže byť aj inak.

Zmierovacie súdy

Zmierovacie súdy (*julgados de paz*) ponúkajú alternatívnu formu riešenia sporov, ktorá má výlučne občiansky charakter, vo veciach s nízkou finančnou hodnotou a nie v oblasti rodinného práva, dedičského práva a pracovného práva.

V súlade so zákonom č. 78/2011 z 13. júla 2004 v znení neskorších predpisov majú právomoc prejednávať určovacie žaloby, ktorých hodnota nepresahuje sumu v právomoci nižších súdov (15 000 EUR), a rozhodovať o nich.

Podľa článku 9 toho istého zákona zmierovacie súdy majú právomoc prejednávať a rozhodovať o:

žalobách na presadzovanie splnenia povinností okrem tých, ktoré súvisia s plnením finančného záväzku v rámci zmlúv o pristúpení;

žalobách na vzdanie sa hnutelného majetku;

žalobách vyplývajúcich z práv a povinností spoluvlastníkov, keď príslušné valné zhromaždenie nestanovilo povinnosť rozhodcovského konania na urovanie sporov medzi spoluvlastníkmi alebo medzi spoluvlastníkmi a správcom;

žalobách na riešenie sporov medzi vlastními budov týkajúcich sa dočasného núteného prechodu, prirodzeného odtoku vôd, ochrany proti povodňam, spoločného využívania jarkov, kanálov, živých plotov; otvárania okien, dverí, balkónov a podobných konštrukcií; odtokových systémov na odvádzanie vody zo striech, vysádzania stromov a kríkov, vnútorných a vonkajších stien a priečok;

žalobách na navrátenie majetku, vlastníckych žalobách, žalobách týkajúcich sa vydržania, akvizície a rozdelenia (majetku v spoločnej držbe);

žalobách týkajúcich sa práva používať a spravovať majetok v spoločnej držbe, práv k stavbám, užívacích práv, práv na užívanie a bývanie a vecné právo na časovo vymedzené užívanie ubytovacích zariadení;

žalobách týkajúcich sa prenájmu nehnuteľnosti okrem vyst'ahovania;

žalobách týkajúcich sa zmluvnej aj mimozmluvnej občianskej zodpovednosti;

žalobách týkajúcich sa neplnenia zmlúv okrem pracovných zmlúv a prenájmov na vidieku;

žalobách týkajúcich sa všeobecnej záruky záväzkov.

Zmierovacie súdy majú právomoc aj na pojednávanie v prípade žiadostí o občianskoprávne odškodnenie, keď nebolo vznesené obvinenie alebo sa od neho upustilo v dôsledku:

ublíženia na zdraví;

ublíženia na zdraví v dôsledku nedbanlivosti;

urážky na cti;

krivého obvinenia;

krádeže;

škody;

poškodzovania pamiatok;

podvodom nadobudnutých potravín, nápojov alebo služieb.

Podľa článku 16 každý zmierovací súd má k dispozícii mediáciu službu pre tých, ktorí ju požadujú ako alternatívny spôsob riešenia sporov. Jej cieľom je podporiť včasné vyriešenie sporov dohodou medzi stranami sporu. Táto služba je oprávnená sprostredkovať urovanie všetkých sporov, ktoré môžu byť predmetom mediácie, dokonca aj takých, ktoré nepatria do právomoci zmierovacích súdov.

Posledná aktualizácia: 13/09/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.